

Vergaderjaar 2008–2009

26 642

Europees Sociaal Fonds (ESF)

Nr. 109

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 november 2008

Inleiding

Met deze brief informeer ik u over enkele voorgenomen wijzigingen in het Operationeel Programma en bijbehorende regeling ESF 2007–2013. Tevens informeer ik u hierbij over de laatste stand van zaken betreffende het nieuwe ESF programma 2007–2013.

Met mijn voortgangsrapportage van 7 juli 2008 (TK 2007–2008, 26 642, nr. 108) heb ik u geïnformeerd over mijn voornemen enkele verdergaande wijzigingen aangaande actie D (Verbetering arbeidsmarktpositie van laaggeschoolde werkenden of werkenden zonder startkwalificatie) in te voeren. Op basis van de opgedane ervaring met de uitvoering in de aanvraagtijdvakken sinds januari 2007 ben ik van plan voor de acties A, B en C ook enkele wijzigingen door te voeren. Deze voorgenomen wijzigingen hebben tot doel de administratieve lasten te verminderen, knelpunten in de uitvoering weg te nemen en onderbenutting van de middelen, en daarmee decommitting (terugbetalen van middelen aan Brussel), te voorkomen.

De voorstellen in deze brief zijn tot stand gekomen op basis van contacten met de verschillende aanvragers (in een werkconferentie actie D en in een voorlichtingsbijeenkomst actie A) en in overleg met vertegenwoordigers van VNG, G4, UWV, sociale partners, de ministeries van Justitie en OCW. De voorstellen zijn vervolgens besproken in het Monitor Comité ESF 2007–2013 van 4 november 2008.

Onderstaand bespreek ik per ESF actie de huidige stand van zaken en de wijzigingen die ik in de acties voornemens ben aan te brengen. Sommige vergen aanpassing van het Operationeel Programma ESF 2007–2013; andere kunnen met een wijziging van de ESF subsidieregeling worden gerealiseerd.

Actie A – Additionele toerusting en bemiddeling van werklozen met een achterstand op of tot de arbeidsmarkt

Doelgroepen: Niet uitkeringsgerechtigden, ouderen (55+), gedeeltelijk arbeidsgeschikten, arbeidsbelemmerden.

Aanvragers: gemeenten, UWV, CWI

Aanvraagtijdvakken: juni en oktober 2007, oktober 2008, volgende tijdvak februari en oktober 2009

Beschikbaar bedrag (7 jaar): € 199 200 657

In oktober 2008 heeft een derde aanvraagtijdvak voor actie A opgegaan. Dit heeft geresulteerd in het indienen van 51 aanvragen met een totale omvang van € 27 838 229. Dit is meer dan voorheen, maar het beschikbare bedrag (ruim 67 miljoen euro) is daarmee wederom niet volledig benut.

Om de benutting van de beschikbare middelen voor actie A te vergroten, en daarmee decommitting te voorkomen, worden zowel de kring van aanvragers als de doelgroep uitgebreid.

- In het kader van de aanstaande fusie van CWI en UWV in het werkbedrijf van UWV komt CWI als aanvrager te vervallen. Gelijktijdig wordt gewerkt aan de totstandkoming van integrale dienstverlening aan (niet-)uitkeringsgerechtigden door UWV en gemeenten in Locaties Werk en inkomen. Samenwerking tussen gemeenten en UWV is daarmee gewaarborgd. Teneinde de administratieve lasten te verminderen kan de huidige samenwerkingseis in het Operationeel Programma daarom vervallen.
- Bij het opstellen van het Operationeel Programma zijn met uw Kamer de doelgroepen onder actie A vastgesteld. Deze doelgroepen zijn: ouderen (55+), gedeeltelijk arbeidsgeschikten en niet-uitkeringsgerechtigden (NUG). Momenteel maakt in het ESF echter alleen de gemeentelijke populatie (WWB en NUG) deel uit van deze doelgroepen. Ik ben, na overleg met UWV, voornemens de UWV cliënten (personen met een WW, WIA, Wajong en WAO uitkering) daaraan toe te voegen. De belemmeringen die deze UWV cliënten ondervindt zijn in grote mate gelijk aan die van de gemeentelijke populatie. Uitbreiding van de doelgroep bevordert eveneens de mogelijkheden tot samenwerking tussen gemeenten en UWV en maakt het mogelijk ESF-middelen onder actie A ook in te zetten voor Wajongeren.
- In het kader van een intensivering van de inspanningen voor de doelgroep niet-uitkeringsgerechtigden ben ik met de VNG overeengekomen dat ook O&O-fondsen worden toegelaten als aanvrager onder actie A. Op deze wijze kunnen projecten ontstaan waarbij gewerkt wordt naar directe toeleiding naar vacatures. Vraag en aanbod komen daarmee samen, waarmee de zogenaamde werkgeversbenadering bij re-integratie wordt versterkt. Het toelaten van O&O-fondsen als aanvrager heeft meerwaarde voor alle doelgroepen onder actie A. Actie A is gericht op cliënten die onder de re-integratieverantwoordelijkheid van gemeenten en UWV vallen. In dit kader wordt voor de O&O-fondsen een samenwerkingseis met gemeenten en/of UWV opgenomen.
- In verband met de uitbreiding van de kring van aanvragers en de doelgroep ben ik voornemens begin 2009 een extra aanvraagtijdvak voor actie A open te stellen. Daarbij wordt gedacht aan de maanden februari of maart.

Actie B – Re-integratie van gedetineerden, TBS-gestelden en jongeren in jeugdinstellingen

Doelgroepen: Gedetineerden, TBS-gestelden en jongeren in jeugdinstellingen

Aanvragers: Minister van Justitie mede namens de minister voor Jeugd en Gezin

Aanvraagtijdstippen: mei en oktober 2007, oktober 2008, volgende tijdvak oktober 2009

Beschikbaar bedrag (7 jaar): € 66 400 219

In oktober 2008 heeft een nieuw aanvraagstip opengegaan in het kader van actie B.

Dit heeft geresulteerd in één aanvraag van 15 miljoen euro (gelijk aan het beschikbare budget).

In het kader van de re-integratie van (jeugd)gedetineerden heeft de minister van Justitie aangegeven het wenselijk te achten de mogelijkheden voor nazorg bij re-integratie van (jeugd)gedetineerden uit te breiden binnen actie B. In de huidige projecten wordt door Justitie reeds aandacht besteed aan de overdracht van ex-(jeugd)gedetineerden naar de betreffende gemeenten. Uitbreiding van de mogelijkheden binnen actie B voor activiteiten in het kader van nazorg na beëindiging van detentie, zoals onder andere individuele trajectbegeleiding naar werk of vervolgscholing, draagt bij aan een verbetering van het resultaat van projecten gericht op (jeugd)gedetineerden en verkleint de kans op recidive. Ik zal deze activiteiten binnen de regeling subsidiabel maken.

Actie C – Scholen voor Praktijkonderwijs (PRO) en scholen voor Voortgezet speciaal onderwijs (Vso)

Doelgroepen: leerlingen in het Praktijkonderwijs en het Voortgezet speciaal onderwijs

Aanvragers: Scholen voor Praktijkonderwijs- en Voortgezet speciaal onderwijs

Aanvraagstippen: april 2007 en 2008, volgend tijdvak februari 2009

Beschikbaar bedrag (7 jaar): € 116 200 383

Scholen in het praktijkonderwijs (PRO) en het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) hebben veel aanvragen ingediend in het kader van ESF actie C. In het eerste aanvraagjaar (2007/2008) is een budget van 25 miljoen euro beschikbaar gesteld. Vanwege het grote succes is voor het tweede aanvraagjaar (2008/2009) dit budget verhoogd tot 38 miljoen euro. Met mijn brief aan uw Kamer van 8 oktober 2008 (2008D09136), in reactie op een brief van de commissie OCW, heb ik u hierover geïnformeerd. Samen met het ministerie van OCW ben ik met het veld in gesprek over de wijze waarop in de komende periode de beschikbare middelen beter kunnen worden verdeeld en gericht kunnen worden ingezet. Het voornemen is om te komen tot de invoering van een maximaal bedrag per activiteit per leerling en een scherpere prioritering op aanvragers ter bevordering van meer innovatieve projecten. Dergelijke voorgenomen wijzigingen vergen geen aanpassing van het Operationele Programma.

Teneinde de planning van de werkzaamheden voor het daaropvolgende schooljaar met de uitvoering van ESF-projecten tijdig rond te krijgen, hebben scholen verzocht het aanvraagstip te vervroegen. Ik ben daarom voornemens het aanvraagstip voor actie C te vervroegen naar februari.

Actie D – Verbetering arbeidsmarktpositie van laaggeschoolde werkenden of werkenden zonder startkwalificatie

Doelgroepen: laaggekwalificeerde werknemers

Aanvragers: O & O-fondsen

Aanvraagtijdvakken: februari/maart en oktober 2007, september 2008, volgende tijdvak februari 2009

Beschikbaar bedrag (7 jaar): € 373 501 232

In de eerste twee aanvraagtijdvakken konden niet alle aanvragen worden gehonoreerd in verband met het bereiken van het subsidieplafond. De realisatiepercentages van de projecten zijn tot nu toe aan de lage kant (gemiddeld een kleine 35% van het verleende subsidiebedrag). Teneinde het risico op decommittering van ESF te voorkomen, heb ik in september 2008 een extra aanvraagtijdvak geopend. Om meer aanvragers aanspraak te kunnen laten maken op een subsidietoekenning en aanvragers te bewegen realistischer aanvragen in te dienen, heb ik besloten het maximale bedrag waarop een subsidieaanvrager aanspraak kan maken te verlagen van 10 miljoen naar 3 miljoen euro per aanvrager. In het aanvraagtijdvak september 2008 zijn 129 aanvragen ontvangen voor een totaalbedrag van € 109 304 212. De subsidieaanvragen vallen gezamenlijk binnen het subsidieplafond en worden alle in behandeling genomen.

De voorgenomen wijzigingen in actie D zijn de volgende:

- het laten vervallen van de wegingcriteria en de regeling scherper afbakenen als een algemene regeling gericht op de onderkant van de arbeidsmarkt;
- bevorderen dat de O&O-fondsen realistischer aanvragen indienen en de realisatiepercentages omhoog gaan door een bonussystematiek in te voeren voor het behalen van specifieke doelstellingen in combinatie met een hoge realisatie. Bijvoorbeeld doelstellingen op het bereik van de doelgroepen: werknemers zonder startkwalificatie, werknemers jonger dan 24 jaar, werknemers ouder dan 45 jaar, vrouwen en gedeeltelijk arbeidsgeschikte werknemers;
- de eis loslaten dat moet worden aangetoond dat de hoogst genoten opleiding van de deelnemer maximaal MBO-4 niveau is; de eis dat de ESF-gesubsidieerde scholing maximaal MBO-4 niveau is, blijft gehandhaafd. Dit punt leidt tot een aanzienlijke verlichting van administratieve lasten;
- het aanvraagtijdvak vanaf 2009 openstellen in februari, zodat een betere aansluiting van scholingsprojecten met de schoolseizoenen kan plaatsvinden.

Actie E – Sociale Innovatie (gericht op verhoging van arbeidsproductiviteit)

Doelgroepen: leidinggevenden en werknemers

Aanvragers: werkgevers

Aanvraagtijdvakken: eerste tijdvak oktober 2008, volgende tijdvak oktober 2009

Beschikbaar bedrag (7 jaar): € 41 500 137

Voor deze actie is recentelijk het eerste tijdvak opengesteld. Dit heeft geresulteerd in 265 aanvragen met een totale omvang van € 25 341 637. Het beschikbare budget (7 miljoen euro) is daarmee ruim overtekend.

Verminderen van de administratieve lasten

Zoals ik reeds in mijn voortgangsrapportage heb aangegeven, heb ik de afgelopen tijd ook gebruikt om te bezien hoe de administratieve lasten voor ESF-aanvragers kunnen worden verminderd. In het voorgaande hebt u een aantal wijzigingen kunnen zien die daarvan het resultaat zijn. Daarnaast ben ik voornemens de administratieve lasten terug te dringen door implementatie van een forfaitair percentage voor indirecte kosten in acties A tot en met D. Dit betekent dat indirecte kosten in een project niet meer op basis van de daadwerkelijke (en aantoonbare) kosten worden vergoed, maar dat een vast percentage van de directe kosten als een vergoeding wordt verstrekt voor gemaakte indirecte kosten. Hiertoe ben ik in overleg met de Europese Commissie. Overigens wordt ook een alternatief bestudeerd, te weten het verhogen van het ESF-financieringspercentage voor de directe kosten, waarbij de subsidiabiliteit voor indirecte kosten komt te vervallen. In het kader van vermindering van administratieve lasten zal ik de bestaande regeling en bijbehorende administratieve verplichtingen in de handleiding projectadministratie bestuderen. Indien mogelijk resulteert dit in een wijzigingen en/of vereenvoudiging van de regeling en de handleiding projectadministratie en wordt dit bij de aanstaande regelwijziging doorgevoerd.

Transnationaliteit

In het Operationeel Programma is ruimte gemaakt voor transnationale samenwerking (het uitwisselen van ervaringen en expertise met andere EU-lidstaten). Ervaringen met eerdere regelingen (o.a. EQUAL) hebben geleerd dat dit goede resultaten en nieuwe inzichten kan opleveren. Ik ben voornemens om vanuit Nederland de aandacht te gaan richten op de volgende vier thema's:

- I. Re-integratie van (ex) gedetineerden (actie B).
- II. Langer doorwerken van ouderen (actie A en actie D)
- III. Sociale innovatie in arbeid (actie E)
- IV. Arbeidsintegratie jong-gehandicapten (actie C).

Nederland gaat actief participeren in de zogenoemde kopgroepen van die landennetwerken die voor de thema's I, II en IV opgericht worden. Deze landennetwerken worden gefaciliteerd door de Europese Commissie en hebben als doel de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden tussen de aangesloten landen te bevorderen. Ten aanzien van het thema «Arbeidsintegratie van jong gehandicapten» (thema IV) zal in het kader van transnationale samenwerking door mijn ministerie een *exchange event* georganiseerd worden. Instellingen en maatschappelijke organisaties die een voortrekkersrol vervullen op deze vier thema's zullen bij activiteiten van deze netwerken betrokken worden.

Tenslotte

Op basis van mijn voornemens beschreven in deze brief zal ik het Operationele Programma ESF 2007–2013 aanpassen en eind november voorleggen aan de Europese Commissie. Aansluitend wordt de regeling conform voornemens aangepast en kunnen de wijzigingen in werking treden. Mijn streven is voor januari 2009 een herziene regeling te publiceren.

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. Aboutaleb